

розраховуються окремо для іноземних валют; для банківських установ створюються умови, що дають можливість продовжувати строковість пасивів.

Таким чином, банківським установ необхідно відповідально ставитись до управління ризиком ліквідності, адже криза ліквідності одного або декількох окремих банків може спричинити зростання недовіри до банківської системи в цілому, що призводить до зменшення обсягів депозитів, дострокового вилучення коштів, зменшення залишків на рахунках клієнтів.

Список використаних джерел

1. Положення «Про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських груп» № 64 від 11.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

2. Про впровадження коефіцієнта покриття ліквідності: Постанова Національного банку України від 15 лютого 2018 р. № 13. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0013500-18>.

3. Про запровадження коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR): Постанова Національного банку України від 24 грудня 2019 р. № 158. Сайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24122019_158.

Ярослав Чайковський

канд. екон. наук, доцент

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

Ефективність роботи банківських установи та їх конкурентоспроможність на фінансовому ринку значною мірою залежать від запровадження нових послуг, продуктів і технологій. У банківській сфері інноваційні процеси направлені, насамперед, на створення стратегій і методик, які сприяють підвищенню рівня їхньої довіри та лояльності до банківських установ, підвищенню якості банківських операцій та обслуговування клієнтів.

В умовах зростаючої конкуренції на фінансових ринках банківські інновації будуть, передусім, спрямовані на залучення нових і утримання існуючих клієнтів, а також на розширення спектра банківських послуг і вдосконалення технологій їх надання відповідним споживачам [1, с. 22].

Варто зауважити, що новітні технології на сучасному етапі все частіше пов'язані зі всесвітньою мережею Інтернет [2, с. 123].

Інформаційні технології через мережу Інтернет надають банківським установам засоби для забезпечення різноманітних типів зв'язків для швидкого збору, реєстрації та актуалізації інформації, проведення багатомірного аналізу для оброблення даних і підтримки прийняття ефективних управлінських рішень. На основі інформаційних технологій інформаційні системи дозволяють

істотно підвищити конкурентоспроможність банківських установ за рахунок забезпечення ефективної роботи з інформацією, а також створення гнучких організаційних механізмів роботи банківських установ з погляду планування, оцінки і моніторингу фінансової діяльності [3].

Під впливом інформаційних технологій вже відбуваються та будуть продовжуватись такі інноваційні зміни [4, с. 107]: розроблення нових банківських продуктів і послуг; віртуальні банківські технології; комплексне використання нових інформаційно-комунікаційних технологій з метою електронного та інтегрованого маркетингу; створення сховищ даних для збору, збереження та аналітичної обробки внутрішньої інформації; нові компетенції та кваліфікації банківських працівників; нове спеціалізоване моно- та багатофункціональне банківське обладнання.

Поряд із цим традиційний банківський бізнес поступово все більше буде змінюватись. На сучасному етапі спостерігається така модель його розвитку, що поєднує традиційний банківський сервіс і дистанційне обслуговування через роздрібну мережу, що відповідає «багатоканальному» режиму обслуговування. На цей час уже сформувались основні риси цієї моделі – екстериторіальність, безперервність, загальнодоступність, множинність каналів доступу, інтерактивність, функціонування в режимі реального часу. Однак в середньотерміновій перспективі пріоритетом для вітчизняних банківських установ стане сервісна диверсифікація, що ґрунтується на інтеграції каналів доступу до банківських послуг, враховує індивідуальний досвід та уподобання клієнта банківську, забезпечує їх оптимізацію та єдине адміністрування.

Вітчизняні банківські установи активно впроваджують інновації у вигляді, як нових банківських продуктів, так і технологій банківського обслуговування.

Безумовним лідером на банківському ринку України по кількості інновацій є АТ КБ «Приватбанк», причому його інновації мають технологічне та організаційне походження, що дозволяє йому значно випереджати конкурентів, відкриваючи нові ринкові сегменти і нові підходи в технологіях обслуговування. Серед основних інноваційних рішень, пропонованих АТ КБ «Приватбанк» на фінансовому ринку та дійсно, які привели до якісного прориву, слід зазначити [5]: пропозиція валютно-обмінних операцій через банкомат; продаж фінансових послуг через банкомати; випуск кредитної картки з безкоштовним періодом користування з моменту кожної операції та ін.

Іншим прикладом є принципово нова технологія прийому готівкових платежів за товари і послуги, розроблена АТ «Ощадбанк» та ЗАТ «Експрес Пей», яка передбачає прийняття готівки через таксомати, які по суті є «касою без касира», а не через депозитні банкомати та фінансові кіоски самообслуговування. Зараз таксомат дозволяє придбати за готівку ваучери операторів мобільного зв'язку, провайдерів Інтернет послуг та IP-телефонії, придбати страховий поліс та здійснити страховий внесок, хоча у майбутньому АТ «Ощадбанк» планує надати можливість сплати через таксо мат комунальних рахунків, штрафів, погашення мікрокредитів та здійснення інших послуг

АТ «ОТП БАНК» та інші банківські установи запропонують принципово

нову інноваційну програму кредитування фізичних осіб – споживчий кредит, що видається готівкою для придбання будь-яких товарів чи послуг, без застави і поручительства терміном на п'ять років та передбачає можливість поновлення або збільшення суми кредитування на протязі терміну кредитування [5].

Проте, вагомими об'єктивними чинниками, що обумовлюють труднощі інноваційного розвитку банківських установ, є [1, с. 22]:

- недостатній розвиток інноваційної інфраструктури в державі та її низький інноваційний потенціал;
- недостатня кількість інформації про кращі зразки сучасних технологій у банківському бізнесі розвинених держав;
- обмежені фінансові і технологічні можливості банківських установ, що відображається на можливостях оперативно реагувати на запити ринку відносно сучасних банківських послуг і продуктів;
- високий рівень усіх видів ризиків ведення бізнесу (політичні, фінансові, валютні, інвестиційні) та пов'язана із ними невизначеність термінів реалізації інноваційного процесу;
- відсутність ефективної та узгодженої інноваційної політики держави, в тому числі і у фінансово-банківській сфері, що зачіпає інтереси українських банківських установ.

Таким чином, постійне запровадження інновацій у діяльність банківських установ дасть змогу диверсифікувати перелік банківських послуг, продуктів і технологій, розширити клієнтську базу, підвищити рівень прибутковості, оптимізувати управлінську діяльність та ін. На даний час найбільш перспективними та найбільш актуальними напрямками реалізації інноваційної діяльності банківських установ є Інтернет-банкінг та мобільний банкінг.

У разі надання своїм клієнтам можливості якісного обслуговування через мережу Інтернет, українські банківські установи виграють у конкурентній боротьбі за клієнта, тому в банківську практику необхідно активно впроваджувати нові Інтернет технології. Аналіз проблем використання Інтернет технологій банківськими установами доводить, що необхідне ефективне поєднання як традиційних, так і віртуальних схем обслуговування клієнтів. Саме така стратегія, заснована на мотивації персоналу у впровадженні інновацій, формує конкурентні переваги банківських установ на фінансовому ринку та буде сприяти підвищенню ефективності банківського бізнесу в Україні [6].

Інновації сприяють розвитку банківської системи, дозволяють полегшити процес нарощування нової клієнтської бази, особливо молодого покоління, яке легко вбирає в себе сучасні технології. Для все більшого нарощування конкурентних переваг українським банківським установам необхідно більше використовувати Інтернет технології, оновлювати свої системи до рівня іноземних держав і більшою мірою задовольняти потреби власних клієнтів. При цьому, важливо зосереджувати особливу увагу на захисті та кібербезпеці.

Крім того вдосконалення інноваційної діяльності є досить не простою справою і повинна мати різнопланове спрямування для забезпечення

ефективності та очікуваної результативності роботи банківських установ. Тому необхідно покращувати не лише технології, послуги та продукти, але й способи організації діяльності банківських установ, комунікації з клієнтами, рекламі, просуванню фінансових продуктів, послуг і технологій та ін.

Список використаних джерел

1. Дзюблюк О. В. Інноваційні вектори розвитку банківської системи. *Світ фінансів*. 2019. № 3 (60). С. 8-25. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37101/1/%D0%94%D0%97%D0%AE%D0%91%D0%9B%D0%AE%D0%9A.pdf>. (дата звернення: 01.09.2021).

2. Чайковський Я. І., Ковальчук Я. Ю. Банківські інновації: перспективи та загрози електронних банківських послуг. *Світ фінансів*. 2018. № 4 (57). С. 121-136.

3. Кузнєцова М. А., Гуйгова Ю. І. Розвиток та впровадження інноваційних банківських послуг в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8088>. (дата звернення: 02.09.2021).

4. Диба М. І., Осадчий Є. С. Фінансові інноваційні інструменти у банківській системі. *Стратегія економічного розвитку України*. 2018. № 42. С. 99-111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/seru_2018_42_11. (дата звернення: 02.09.2021).

5. Кривич Я. М. Поняття банківських інновацій та їх класифікація. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. Суми : УАБС НБУ, 2007. Вип. 22. С. 104-111.

6. Кузнєцова Л. В. Проблеми активізації процесів розвитку банківських інновацій в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2015. Вип. 4. С. 9-13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuimevcg_2015_4_4. (дата звернення: 03.09.2021).